

Реферат на тему: "Автобіографічний елемент у ліричній драмі І. Франка "Зів'яле листя""

Іван Франко

Реферат на тему:

Тема уроку. Автобіографічний елемент у ліричній драмі І. Франка "Зів'яле листя"

Мета. Творчо осмислити і відтворити події, що відбулися в житті І. Франка; з'ясувати особливості пристрасних почуттів та майстерне їх втілення в збірці "Зів'яле листя"; навчити учнів самотужки опрацьовувати науково-публіцистичні матеріали та складати невеликі сценарії, у яких поєднувалися б музика, лірика і акторська гра.

Обладнання.

Горак Р.Д. Тричі мені являлася любов. Повість-есе. Роман-есе про Івана Франка. Післямова Леоніда Новиченка. — К.: Дніпро, 1987.

Денисюк І.; Корнійчук В. Невідомі матеріали до історії ліричної драми Івана Франка "Зів'яле листя"/Записки НТШ.—ТССХХІ, Праці філологічної секції. — Львів, 1990. — Стор.865.

Мороз М. Автобіографічний елемент у ліричній драмі Івана Франка "Зів'яле листя"/Записки НТШ.— Т.ССХХІ, Праці філологічної секції. — Львів, 1990. — Стор. 108.

Тип уроку. Урок-інсценізація

Хід уроку

1. Організаційна частина.
2. Повідомленні теми.
3. Виклад матеріалу.

У 1896 році вийшла збірка поезій І.Франка, яка ще до цих пір викликає дискусії серед франкознавців. Причиною цих суперечок був сам автор, який до першого видання, тобто 1896 року, надрукував у вигляді передмови щоденника пристрасного закоханого, що пішов з життя через нерозділене кохання. А вже в другому виданні, яке побачило світ у 1911, сам автор говорить, що поезія його власна, а не того самогубця, і що цей щоденник взагалі є літературною підробкою.

І ось постало питання, чи був насправді цей щоденник? Виявляється, що був. І відповідь на це питання ми знаходимо в нарисі Уляни Кравченко "Перший рік практики. Шкільний рік 1881/82" з циклу "Спогади вчительки".

У мемуарах письменниці не лише всебічно змальовується життя молодій дівчині на першій її шкільній практиці в повітовому містечку Бібрці на Львівщині, а й показано взаємини особистого характеру. Серед численних прихильників Юлії Шнайдер (справжнє прізвище та ім'я поетеси Уляни Кравченко) був і автор щоденника, що нас цікавить, — двадцятирічний вчитель Супрун. Після відмови Уляни одружитися, він прислав їй любовного лис-та-щоденника, а сам зник з містечка. В усних зізнаннях і в

що-денникових юнак погрожував самогубством, але Уляна Кравченко в цьому не впевнена.

І ось цей щоденник потрапляє до рук І.Франка, де він власноручно робить помітку польською мовою, яка в перекладі звучить: Серце страсті Рвуть на часті. Хто позаздрить Цій напасті?

Сліди перечитування Супрунового щоденника позначилися на "Зів'ялому листі" своєрідно. Між щоденниковими записами і "ліричною драмою" текстуальних збігів майже немає (перегукуються 34 і 61 поезії).

Але тепер нам потрібно дати відповідь на друге питання: чому збірку "Зів'яле листя" називають ліричною драмою? Сподіваюсь, що відповідь на це запитання дадуть сьогоднішні ваші інсценізації.

Тричі мені являлася любов
(поетично-музична інсценізація)

Дійові особи

1. Супрун
2. Франко
3. Троє ведучих
4. Чотири музи
5. Целіна Журовська
6. Тітка Целіни Всього: 11 чоловік.

Декорації

У кутку стіл, накритий вишитою скатертиною, на якому стоїть підсвічник. У глибині кімнати стоять три стільці (за кількістю жінок).

Сидить молодий двадцятилітній учитель Супрун і пише свого щоденника, окремі речення коментуючи вголос. На обличчі печаль і страждання, в очах порожнеча.

— Те, що пишу, — то буде останній відблиск мого життя. Маючи непохитне рішення залишити цей нужденний світ, присвячую цих кілька слів моїй обожнюваній; там буде, щоправда, багато гіркоти й терпкості, однак на істоту, серце якої сковано кригою, мов панциром, це не повинно зробити ніякого враження... (встає! починає ходити).

Читає за сценою третій ведучий.

Молодість, весна і кохання! Три спокуси людського життя— три принадні сестри, увінчані квітами, вінчають молоде чоло людини.

Де тільки появляються вони, разом, там відразу вже є четверте поезія, і коли б ми три перші уявили собі в матеріальних постаті поезія була б полум'яним духом Пігмаліона, котрий оживляє їх.

Супруненко читає вірш, залишає свій щоденник на землі і г тихеньку виходить.

Більше тебе не побачу

Мовчки піду самотню.

Тільки невтишена туга

Йде невідступне за мною.

(Звучить музика).

Входить І.Франко, підбирає щоденник. Повільно його гортає. Запалюючи свічки, сідає за стіл читати.

1-й ведучий (читає). "Сліди перечитування Супрунового щ денника позначилися на "Зів'ялому листі" своєрідно. Між щоденником самогубця і "ліричною драмою" — Франковою збіркою текстуальних збігів майже немає/Характерний відгомін "людського документа" відчувається в "Зів'ялому листі" на рівні концепцій книги (діалектика буття і смерті, їх взаємопереходи), рівні жанрово-композиційної структури ("Зів'яле листя" можна теж назвати лірико-трагічним щоденником).

2-й ведучий (після хвилинної паузи починає читати). Початок 1880 року був особливо важкий для Франка. Е втратив назавжди Ольгу Рошкевич, ту єдину, без котрої не уявляє собі свого майбутнього, 14 вересня 1879 року вона вийшла заміж за Володимира Озаркевича, котрий саме закінчував Львівську духовну семінарію.

Франко відчував себе спустошеним і неспроможним далі тільки боротись, а й жити. Не міг забути Ольги, хоч розумів, и вийшла вона заміж лише для того, щоб бути вільною. Ольга була його мрія, а мрії завжди залишались мріями... /тиха музика).

Франко сидить за столом і чигає щойно написаного вірша ("І знаю, що мене до тебе тягне").

Не знаю, що мене до Тебе тягне,
Чим вчарувала ти мене, що все,
Коли погляну на твоє лице,
Чогось мов щастя й волі серце прагне.
І в груді щось метушиться, немов
Давно забута згадка піль зелених,
Весни і цвітів, — молода любов
З обійм виходить гробових, студених...
(Музика).

3-й ведучий.

У травні 1886 року І.Франко вдруге приїхав до Києва, маючи намір одружитися з Ольгою Хоружинською. Він оселився у помешканні власника "Мінеральних вод", галицького емігранта Качали, використовуючи час не тільки на женихання, але й на студіювання наукових матеріалів. Наприкінці травня відбулося вінчання у церкві колегії Галаґана.

1-а муза, виходячи на середину сцени, читає вірш "Моїй дружині" або "Любій дружині Ользі з Хоружинських. Франко".

1-й ведучий. Ольга Федорівна була доброю матір'ю, вірної дружиною, невтомною помічницею Івана Яковича. Допомогала йому в літературній праці, видавала заснований письменником журнал "Житіє і слово". На свій кошт вона опублікувала книжку Франка "В поті чола" і вдруге збірку "З вершин і низин". Разом чоловіком збирала казки, легенди, писала статті. Здавалося би, що саме їй і були адресовані всі любовні гімни. Але... (музика).

Іван Франко, сидячи за столом, читає з піднесеним тоном:

Безмежне поле в сніжному завою,
Ох, дай мені обширу й волі!
Я сам серед тебе, лиш кінь підо мною.
Неси ж мене коню по чистому полю,
Як вихор, що тутка гуляє,
А чень утечу я від лютого болю,
Що серце моє розриває.

2-й ведучий. Це перша поезія і далеко не остання, яку Іван Франко присвятив Целіні Журовській, до одруження Зигмунтовській.

Входить у гарній сукні панянка і похапцем відкриває конверта. Дістає звідти листа і з хвилюванням читає:

За що, красавице, я так тебе люблю,
Що серце треплеться в грудях несамовито,
Коли проходиш ти повз мене гордовито?
За що я тужу так, і мучусь, і терплю?

Целіна повільно зминає листок, продовжує тримати його в руках. Сівши на стілець, вона відкидається назад і дивиться в далечину. До неї виходить тітка, яка намагається їй зарадити і переконати у марноті таких переживань.

Целіно, віддай мені ці всі листи, вони тобі зовсім не потрібні. Невже ти не бачиш, що цей Франко тобі зовсім не пара. Ти повинна вийти заміж за чоловіка заможного, який забезпечить тебе і твоїх дітей. Крім того, Целіно, ти на державній службі і маєш декрет, який при одруженні втратиш; Бо ж ти сама прекрасно знаєш, що закони Австрії не дозволяють заміжнім жінкам працювати на державній службі.

Франко, сидючи-за столом, читає.

Так, ти одна моя правдивая любов,
Та, що не суджено в житті їй вдовольнитися;
Ти найтайніший порив той, що бурить кров,
Підносить грудь, та ба — ніколи не сповниться.

Встає із-за столу і підносить до_ свічки щойно прочитаного вірша, який горить на підносі (лунає тиха музика).

Друга, третя та четверта музи читають вірш:

2

Тричі мені являлася любов.
Одна несміла, як лілея біла,
З зітхання й мрій уткана, із обснов
Сріблястих, мов метелик, підлетіла.
Купав її в рожевих блисках май,
На пурпуровій хмарці вранці сіла
І бачила довкола рай і рай!
Вона була невинна, як дитина,
Пахуча, як розцвіло свіжо гай.

3

Явилась друга — гордая княгиня,
Бліда, мов місяць, тиха та сумна,
Таємна й недоступна, мов святиня.
Мене рукою зимною вона
Відсунула й шепнула потаємно:
"Мені не жить, тож дай умру одна!".
І мовчки щезла там, де вічно темно.

4

Явилась третя — жінщина чи звір?
Глядиш на неї — і очам приємно,
Впивається її красою зір.
Та разом страх бере, душа холоне
І сила розпливається в простір.
Спершу я думав, що бокує, тоне
Деся в тіні, що мене й не зерне —
Та враз мов бухло полум'я червоне.
За саме серце вхопила мене,
Мов сфінкс у душу кігтями вп'ялилась
І смокче кров, і геть спокій жене.
Виходять двоє ведучих.

1. Під тягарем життєвих обставин сорокарічний поет втомився, знесилився, почувався "зраненим звіром", що "тікає у нетрі, щоб у своїй берлозі здихати".

2. Такий емоційний стан був обумовлений фактами і особистого, і громадського життя. І.Франко пережив напад важкої недуги, що підточила його фізично, любовна ж драма надломилася його морально, надірвала душу, переповнила все його єство нестерпною мукою.

1. Тричі йому "являлася любов", тричі "в руці від раю ключ держала" і тричі поет втрачав надію на щастя. Нерозділене кохання залишило по собі "невтишиму тоску", засипавши снігом сподіване: "Замерзли в серці мрії молодечі, ілюзії криниця пересохла". (Музика).

4. Підсумок уроку.

Чому збірку названо "ліричною драмою"?

Кому адресовано вірші в збірці?

У чому своєрідність структури збірки (поділ на три жмутки)?

Чи можна назвати "Зів'яле листя" автобіографічною збіркою?

5. Домашнє завдання.

1. Повторити особливості розвитку літературних напрямків і течій, які вивчали у 9 та 10 класах.

2. Прочитати оповідання І.Франка "На дні".

3. Підготувати повідомлення: "Історія написання "На дні".